

**BENDRADARBIAVIMAS SU SPECIALIŲJŲ
UGDYMO SI POREIKIŲ TURINČIO MOKINIO
TĖVAIS (GLOBĖJ AIS, RŪPINTOJ AIS),
ARTIM AISIAIS, TARP INSTITUTEINIO
BENDRADARBIAVIMO KOORDINATORIAIS, KIT AIS
SPECIALIST AIS, MOKYKLOS VAIKO GEROVĖS
KOMISIJOS NARIAIS**

**UGDYMO DALYVIŲ KOMANDINIS DARBAS
MOKYKLOJE : MOKINYS, TĖVAI, MOKYTOJAI,
PAGALBOS MOKINIUI SPECIALISTAI.
BENDRADARBIAVIMAS SU TARP INSTITUTEINIO
BENDRADARBIAVIMO KOORDINATORIAIS, KIT AIS
SPECIALIST AIS**

**PSICHOLOGĖ
JANINA URNIKIENĖ**

Probleminiai klausimai (I)

- Kaip skirtingu ugdymo proceso dalyviai (tėvai, vaikai, pedagogai, specialistai) yra **linkę apibrėžti bendradarbiavimą?**
- Kaip tinkamiau, veiksmingiau sutelkti specialistų komandą tam, kad vaikas ir jo šeima tam tikroje ugdymo(-si) aplinkoje galėtų gauti optimalesnę, tikslingesnę bei **individualizuotą pagalbą?**
- Kaip **įtraukti** vaiką ir jo tėvus (visą šeimą) į pagalbos, ugdymo procesą?
- Kaip tikslingiau identifikuoti ugdymo proceso dalyvių **resursus, kompetencijas** bei juos aktualizuoti?

Probleminiai klausimai (II)

- Kaip **suderinti** skirtingus **interesus**?
- Kokios yra skirtingų ugdymo proceso dalyvių **bendradarbiavimo galimybės**?
- Kokia skirtingų ugdymo proceso dalyvių **bendradarbiavimo esmė**? Kokios gali būti bendradarbiavimo galimybės?
- Vardan ko mes dirbame?*

Bendradarbiavimas (lotyniškas atitikmuo – “integracija”) kaip socialinės sąveikos forma, naudojama siekiant:

- a) **organizuoti** bendrą partnerių veiklą ir derinti bendrus veiksmus, vienyti individualias pastangas, t. y. kurti bendradarbiavimo veiksmų sistemą;
- b) **plėtoti** socialinius bendradarbiavimo ir pagalbos santykius, bendrauti partneriams darant įtaką ir keičiant vienas kitą.

BENDRADARBIAVIMO STRATEGIJOS

- Bendradarbiavimas suvokiamas **kaip susitarimas**, kai viena šalis kai ką išmano geriau nei kita. Nuostata – pasinaudoti kito žiniomis ir pranašumais bendram reikalui.
- Bendradarbiavimas suvokiamas **kaip bendra strategija**. Ši strategija – tai bendro aptarimo ir sutarimo rezultatas. Asmenys, dirbantys su konkrečiu vaiku, turi matyti vaiko raidos ir korekcijos perspektyvą bei sutarti dėl konkrečių dalykų.
- Bendradarbiavimas suvokiamas **kaip pasidalijimas uždaviniais** siekiant bendro tikslo.
- Bendradarbiavimas – skirtingas nuostatas ir interesus turinčių žmonių **bendra veikla**, kai dialogo metu pripažįstami geriausi argumentai.

SVARBIAUSIŲ BENDRADARBIAVIMO PROBLEMŲ APTARIMAS (I)

- Koks bendradarbiavimo **tikslas**?
- Kas už ką **atsakingas** toje pačioje srityje?
- Kokie kitų dalyvių **motyvai** išspręsti problemą, dėl kurios jie susirinko?
- Kaip visi kartu ir kiekvienas atskirai susirinkusieji apibūdina bei **supranta** problemą?

SVARBIAUSIŲ BENDRADARBIAVIMO PROBLEMŲ APTARIMAS (II)

- **Ką kiti žino** apie svarstomą problemą ir kokio problemos sprendimo jiems reikia?
- **Kokias** problemos dalis **galite išspręsti** Jūs?
- **Kokio** pobūdžio bendradarbiavimo **norima**?
- **Kaip suprantama**, kas yra geras bendradarbiavimas?
- **Kokio rezultato** ir kada tikimasi?

KURIANT KOMANDAŲ YPAČ SVARBU TAI, KAD:

- **pasidalijimas informacija** komandos nariams leistų papildyti vienas kitą, tobulinti įgūdžius ir kompetencijas;
- **sprendimai komandoje** turi būti priimami remiantis diskusija ir sutarimu;
- **paskirtas atsakingas komandos specialistas** turėtų koordinuoti visą pagalbą šeimai ir vaikui bei garantuoti tvirtus ryšius su šeima. Tai padėtų išvengti bereikalingų vienpusių įstaigos (tarnybos) ir šeimos kontaktų. Į atsakingą galėtų kreiptis ir šeima, ir specialistų komanda. Skiriant **specialistą atvejo koordinavimui**, reikėtų atsižvelgti į jo gebėjimus, kurie svarbūs kiekvienai specifinei situacijai;
- skirtingų sričių specialistai **turi išmanyti, kaip dirbti kartu** (žinios apie vaiko raidą, specialios žinios apie darbo metodus, problemos nustatymą ir pan., išmanymas kaip dirbti su šeimomis, komandoje, su kitomis tarnybomis ir ugdytas savo asmeninių kompetencijų).

Tėvų įtraukimo į vaiko problemų sprendimą svarba

- Tėvai dažnai **noriai bendrauja**.
- Vaikui reikalinga **šeimoms parama**.
- Tėvai turi **daugiau įtakos** vaikui.
- Vaikas turi žinoti, jog suaugusieji **bendradarbiauja sprenddami jo problemas** ir norėdami jam padėti. Tai padeda vaikui nesijausti atstumtam.
- Vaikas kartu su tėvais **gali pratęsti mokykloje vykdomą vaiko tobulėjimo programą namie**.
- Tėvai gali **suteikti naujausios ir labai svarbios informacijos** apie vaiką.

Planuojant darbą su vaiku Ką turėtume išsiaiškinti?

- Kokius **jausmus išgyvena** problemų turintis vaikas?
- Kokiais būdais jis **stengiasi įveikti savo sunkumus**?
- Kokia jo nuomonė apie **suaugusiųjų teikiamą pagalbą**?
- Sužinoti, **kokios pagalbos** vaikas norėtų sulaukti.
- Kaip vaikas **reaguoja į nesėkmę, netinkamą savo elgesį**
(atsiprašydamas, agresyviai, nusiminęs, susigėsdamas, prašydamas pagalbos ...)?
- Su kuriais **mokytojais sutaria**?

Rekomendacijos, kaip patenkinti tėvų poreikius (I)

- Leisti **informacinius biuletenius** tėvams
- Sudaryti sąlygas tėvams **susipažinti su mokykla** prieš užrašant į ją savo vaiką
- **Pasikalbėti** su vaiko tėvais ir globėjais
- **Teisingai užrašyti** vaiko pavardę ir tvarkingai forminti kitus dokumentus
- **Maloniai** priimti lankytojus
- **Reguliariai ir tvarkingai informuoti** tėvus raštu
- Rašyti specialius **laiškus** tėvams
- **Lankyti vaiką namuose** (tai gali būti eilinis ir specialaus pobūdžio vizitas)
- **Rašyti ataskaitas**

Rekomendacijos, kaip patenkinti tėvų poreikius (II)

- Rengti **parodomąsias pamokas**
- Konsultuoti tėvus **apie vaiko pažangą**
- Kviesti tėvus į didžiuosius **mokyklos renginius**
- Organizuoti **edukacinius kursus**

Rekomendacijos, kaip patenkinti tėvų poreikius (III)

- Organizuoti **bendrus mokytojų ir tėvų** socialinius renginius
- Leisti **tėvams stebėti** paprastų arba specialių klasių **darbą**
- Priimti **tėvų** siūlomą **pagalbą**
- Kviesti **tėvus dalyvauti formaliuose susirinkimuose**, kai sprendžiami jo vaiko klausimai (mokyklos tarybos ir kt. posėdžiuose)
- Diegti **sąmoningą požiūrį į mokyklos nuostatą**: mokykla daro tik tai, kas tėvams yra priimtina

BENDRADARBIAVIMAS SU ŠEIMA ORGANIZUOJAMAS ATSIŽVELGIANT Į TAI, KAD:

- **Specialistai turi inicijuoti bendradarbiavimą** – jų nuostatos šeimų atžvilgiu turi būti atviros ir pagarbios;
- **Specialistai turi organizuoti susitikimus**, kuriuose išsiaiškintų nesutampančius savo ir tėvų požiūrius ir kartu aptarti rašytinio dokumento – individualaus plano – rengimą ar panašiai;
- **Individualus planas** (individualus šeimos paslaugų planas ar pan.) turi atspindėti sutartą intervencijos veiklą, tikslus, strategijas, atsakomybę ir įvertinimo procedūras.

ŠEIMOS IR UGDYMO ĮSTAIGOS SVARBIAUSIEJI BENDRADARBIAVIMO ASPEKTAI (I)

- **Šeimos įtraukimas** į pagalbos vaikui individualaus plano sudarymą (tėvų gebėjimų ugdyti savo vaiką skatinimas bei pagalbos šeimos pastangoms reiškimas).
- **Šeimos kultūros**, galimybių, tikslų, poreikių, rūpesčių, požiūrio į vaiką **paismas**.
- **Abipusis keitimasis informacija**. Tėvų skatinimas pasidalinti informacija apie šeimos kultūros, gyvenimo būdo ypatumus, patirtį, vaiko gebėjimus ir poreikius bei ugdymo įstaigos informavimas apie savo veiklą, tikslus, pagalbos kryptis.
- **Informacijos aiškumas**, sąvokų ir terminų suprantamumas, kalbos paprastumas.

ŠEIMOS IR UGDYMO ĮSTAIGOS SVARBIAUSIEJI BENDRADARBIAVIMO ASPEKTAI (II)

- **Priėmimas ir palankus vertinimas** (pozityvumas), siekiant suprasti šeimos požiūrį į vaiko ugdymą bei pažangą, pripažįstant kitoniškumą, privatumą.
- **Gebėjimas su tėvais bendrauti empatiškai**, suprantant jų baimes, požiūrius, džiaugsmus ir lūkesčius.
- **Mokyklos ir šeimos efektyvaus abipusio bendravimo** sukūrimas rūpinantis ugdymo problemomis ir vaiko pažanga.
- **Abipusio ryšio mokykla – šeima ir šeima – mokykla** sukūrimas. Tarpusavio santykių naudingumo pripažinimas, suvokiant, kad komanda būtina bendram tikslui įgyvendinti.

Teikiant pagalbą vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, dalyvauja įvairūs specialistai:

- **tėvai**
- **mokytojai**
- **auklėtojai**
- **specialieji pedagogai**
- **psichologai**
- **socialiniai pedagogai**
- **medikai ir kt.**

DĖKUI UŽ DĖMESĮ

Kontaktams

j.urnikiene@siauliai.lt